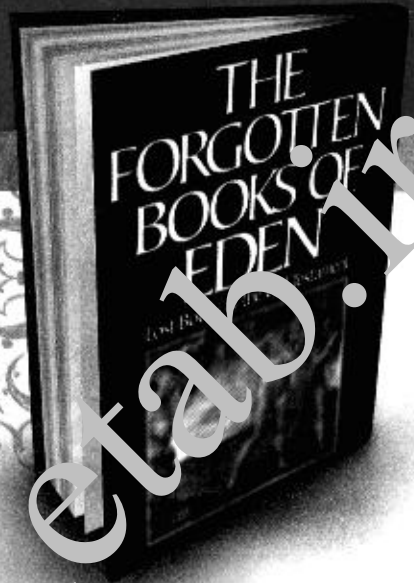

پلت جی آر، راذرفورد ایچ، ۱۸۹۴-۱۹۷۵م.	Platt Jr. Rutherford H.	سروشاسه
کتاب های فراموش شده عدن / گرد آورنده: راذرفورد ایچ، پلت جی آر مترجم: حسین توفیقی.		عنوان و نام پدیدآور
قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۶.		مشخصات نشر
۶۰۸ ص.		مشخصات ظاهری
(انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۸۱).		فروست
978-600-6730-69-1		شابک
The Forgotten Books of Eden.	عنوان اصلی:	یادداشت
نیا.		وضعیت فهرست نویسی
کتاب مقدس، عهد عتیق.		موضوع
اسفار مجموعه.		شناسه افزوده
توفیقی، حسین، ۱۳۳۰ - مترجم.		شناسه افزوده
دانشگاه ادیان و مذاهب.		شناسه افزوده
۱۳۹۶	ک ۲۸ پ ۱۰۹۱ BS	رده بندی کنگره
۲۲۱/۵۲		رده بندی دیویی
۴۹۷۸۷۵۶		شماره کتابتاسی ملی

آشپزخانه کتابخانه ملی و اسناد ملی

معاونت پژوهش

کتاب‌های فراموش شده عدن

گردآورنده: راذر و ترجمه: توفیقی

مترجم: حسین توفیقی

انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب

مجله پژوهش

۱۸۱

کتاب‌های فراموش شده

- گردآورنده: راذرفورد ایچ. پیکرچی آر.
- مترجم: حسین توفیقی
- ناشر: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
- نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۶
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- چاپ: نگارش
- قیمت: ۴۰,۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۰-۶۹-۱
- حق چاپ و نشر محفوظ است.

مراکز پخش:

قم، پردیسان، رویه روی مسجد امام صادق (ع)، دانشگاه ادیان و مذاهب.
تلفن: ۱۳ - ۳۲۸۰۲۶۱۰، (۰۲۵) ۳۲۸۰۳۱۷۱، (۰۲۵) ۳۲۸۰۶۶۵۲
تلفکس مرکز پخش و فروش: (۰۲۵) ۳۲۸۰۶۶۵۲
www.adyanbook.ir

فهرست

۷.....	پدمه ترجم
۱۵.....	کتاب اول آدم و حوا
۱۲۷.....	کتاب دوم آدم و حوا
۱۷۳.....	رازهای خنوخ
۲۳۱.....	مزامیر سلیمان
۲۶۵.....	قصاید سلیمان
۳۰۷.....	نامه آریستياس
۳۸۳.....	کتاب چهارم مکابیان
۴۳۱.....	داستان احيقار
۴۷۵.....	عهدهای مشايخ دوازده گانه
۴۷۹.....	۱. عهد رؤبين
۴۸۷.....	۲. عهد شمعون
۴۹۳.....	۳. عهد لاوی
۵۱۱.....	۴. عهد يهودا
۵۲۷.....	۵. عهد يساکار
۵۳۳.....	۶. عهد زبولون
۵۴۱.....	۷. عهد دان
۵۴۷.....	۸. عهد نفتالی
۵۵۵.....	۹. عهد جاد
۵۶۱.....	۱۰. عهد اشير
۵۶۷.....	۱۱. عهد يوسف
۵۸۳.....	۱۲. عهد بنيامين
۵۹۳.....	اعلام اشخاص
۶۰۵.....	اعلام اماکن

مقدمه مترجم

الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ،
يَأْخُذُهَا حَيْثُ وَجَدَهَا.
(حضرت محمد مصطفی ﷺ)

کتاب حاضر رساله‌های پند و اندرز دارد که آنها را حکیمان بنی اسرائیل به منظور تقویت ایمان و توصیه به عمل صالح پدید آورده‌اند. نویسندگان رساله‌ها نشان نمی‌دهند و زمان تألیف آنها - به سبب تنوعی که دارند و به سبب اختلاف نظر میان نویسندگان - دوباره آنها - از قرن دوم پیش از میلاد تا قرن دوم پس از میلاد را فرا می‌گیرد؛ به استثنای داستان اخیزار که اصولاً به قوم آشور تعلق دارد و نگارش آن در حدود پنج قرن پیش از میلاد بوده است.

پیشینه رساله‌ها

همه ما می‌دانیم که درون هر یک از ادیان، علاوه بر کتاب آسمانی، جنبه‌ای از آثار دینی شامل دعا، مناجات، حکمت، عرفان، اخلاق، تفسیر، احکام، تاریخ و شرح حال اولیای الهی - پیامبران، امامان، قدیسان، شهیدان و صالحان - وجود دارد که هر یک از آنها به شیوه‌ای روح و روان پیروان آن دین را از معنویات سیراب می‌کند. این آثار معمولاً بر محور یک یا چند کتاب آسمانی دور می‌زنند و اهمیت این منابع ثانوی به اندازه‌ای است که می‌توان گفت

برخی از آن کتاب‌های آسمانی هم روزگاری از جمله اینها بوده‌اند و بعداً منزلی بالاتر یافته‌اند.^۱

از اینجاست که در باره آسمانی بودن بخشی از سنت مکتوب یک دین حتی میان فرقه‌های آن دین گونه‌ای اختلاف پدید می‌آید. مثلاً مسیحیان مدتی طولانی در باره رساله‌هایی که باید الهامی تلقی شوند و در عهد جدید قرار گیرند اختلاف داشتند. آنان پس از پایان دادن به اختلافاتشان در باره عهد جدید و اجماع بر ۲۷ رساله آن،^۲ در باره آسمانی بودن بخشی از عهد عتیق به شرحی که می‌آید، اختلاف کردند و این اختلاف تا زمان حاضر ادامه دارد. قضیه از آن قرار است که کتاب آسمانی یهودیان در قرن اول میلادی مجموعه‌ای از رساله‌های عبری و آرامی و یونانی بود. مسیحیان هم جز آن مجموعه کتابی نداشتند، از رساله‌های عهد جدید به طور پراکنده در حال نگارش بودند و کسی پیش از آنکه کتاب آسمانی یهودیان را که حکایتشان تحت تأثیر فرهنگ یونانی نوشته بودند، کنار گذاشتند و ۳۹ ساله را که چنین نبودند، برگزیدند و آنها را به انبیا علیهم‌السلام نسبت دادند. در زمان‌های بعد، یهودیان این مجموعه را

۱. هرگاه ما مسلمانان بیانات آسمانی قرآن مجید را با سبک و سادگی شرح حال‌نگاری تورات و اناجیلی که در دست اهل کتاب است مقایسه کنیم، به روشنی می‌بینیم که چگونه کتاب سیره یک پیامبر می‌تواند به کتاب آسمانی تبدیل شود. بدیهی است که کسی نمی‌تواند به پیروان ادیان دیگر بگوید کتاب آسمانی چگونه باید باشد و چرا نباید باشد، زیرا پیروان هر دینی خودشان در باره باورهایشان تصمیم می‌گیرند.

۲. هنوز هم برخی از رساله‌های مردود عهد جدید در برخی از دست‌نوشته‌های بازمانده از قرن چهارم میلادی دیده می‌شوند.

«تَنَخ»^۱ و مسیحیان آن را «عهد عتیق» نامیدند و به آن صفت «قانونی»^۲ دادند که به الهامی بودن و رسمیت رساله‌هایش اشاره می‌کند.

رساله‌هایی که رد شدند، دو گروه بودند:

گروه اول که در زمان‌های بعد «اپوکریفا»^۳ نامیده شدند، تا اندازه‌ای اعتبار یافتند؛ زیرا مسیحیان حاضر نشدند از آنها دست بردارند، بلکه آنها را با صفت «قانونی ثانوی»^۴ بر عهد عتیق خویش افزودند. با این کار، تعداد رساله‌های عهد عتیق مسیحیت ۴۶ رساله شد.

حذر هیچ‌کس بیش، مارتین لوتر در باره الهامی بودن رساله‌های اپوکریفایی برزید کرد و پس از چندی مسیحیان پروتستان آنها را کنار گذاشتند و نسخه‌های عهد عتیق پروتستانی با ۳۹ رساله پدید آمد که با «تَنَخ» یهودیان برابر است، ولی با عهد عتیق کاتولیک‌ها و ارتودکس‌ها تفاوت دارد.

از آنجا که معمولاً پروتستان‌ها به ترجمه و نشر کتاب مقدس میان ملت‌ها اقدام می‌کنند، نسخه‌های فاقد اپوکریف در جهان بیشتر یافت می‌شوند.^۵

۱. واژه «تَنَخ» کوتاه‌نوشت نام‌های سه گروه رساله‌های آن می‌باشد. است: «ت» اشاره به تورات (به عبری: «توراه»)، «ن» اشاره به کتب انبیا (به عبری: «نوییم») و «خ» اشاره به مکتوبات دیگر (به عبری: «کتوییم»؛ با تبدیل «ک» به «خ» طبق قواعد تلفظ آفریقایی).

2. Canonical.

۳. Apocrypha جمع Apocryphon در یونانی، به معنای «پنهان».

4. Deuterocanonical.

۵. برای اپوکریفا دو ترجمه فارسی وجود دارد: یکی به قلم جناب آقای پیروز سیار و دیگری به قلم جناب آقای عباس رسول‌زاده و جناب آقای جواد باغبانی.

گروه دوم که در قرون اخیر «سوداپیگرافا»^۱ نامیده شدند، اعتبار باز هم کمتری داشتند، به گونه‌ای که در عهد عتیق مسیحیان هم قرار نگرفتند. بیشتر رساله‌های این گروه بر اثر بی‌توجهی از میان رفتند، ولی شماری از ترجمه‌ها و اندکی از متون آنها در زوایای کلیساها و صومعه‌ها باقی ماندند و پژوهشگران در دو سه قرن اخیر به اهمیت آنها برای تحقیق در باره یهودیت و مسیحیت پرداختند. آنان در باره ابعاد مختلف رساله‌های سوداپیگرافایی کتب و مقالات سودمندی به زبان‌های اروپایی نوشتند که نام و نشانی بیشتر آنها در کتاب^۲ بیش از ۱۰۰۰ صفحه آمده است.

همچنین آن پژوهشگران دریافتند که برخی از مطالب کتاب عهد جدید با این نوشته‌ها ارتباط دارند. آنان رای بردی این موضوع در فاصله سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۰۶ پنج همایش برگزار کردند و مجموعه مقالات آن همایش‌ها در کتابی^۳ منتشر شد.

این آثار که تعدادشان به ده‌ها ساله بالغ می‌شود، در مغرب‌زمین به زبان‌های مختلف و صورت‌های گوناگون ترجمه و منتشر شده‌اند و این مجموعه کتاب‌های فراموش شده عدن^۴ مشتمل بر ۹ رساله است که به آنهاست.

۱. Pseudepigrapha جمع Pseudepigraphon در یونانی، به معنای «تألیفات جعلی».

2. *Bibliography of the Pseudepigrapha Research 1850-1999*, Lorenzo Tommaso, Sheffield: Sheffield Academic Press, 2001.

3. *The Pseudepigrapha and Christian Origins*, Gerbern S. Oegema & James H. Charlesworth (eds.), New York: t&t clark, 2008.

4. *The Forgotten Books of Eden*, Rutherford H. Platt Jr. (ed.), New York: The World Publishing Company, 1927.

معنای چند اصطلاح

رساله‌های سوڈاپیگرافی این مجموعه (به استثنای داستان احقار) به شیوه کتاب عهد عتیق نوشته شده‌اند و کسانی که از اصطلاحات آن کتاب آگاه باشند، طالب این رساله‌ها را بهتر می‌فهمند؛ و اینک مهم‌ترین آنها:

«خداوند» به معنای «مولا» هم بر خالق و هم بر مخلوق اطلاق می‌شود.

«پسر خدا» به معنای «بنده شایسته و محبوب خدا» است.^۱

«اسرائیل» نام قوم است و نه سرزمین.

«امسحاح» بر اقامت غیر اسرائیلی اطلاق می‌شود.

«مسیحا» سادول فارسی «ماتیح» موعود یهودیان است.

«کاهن» روحانی است که مراسم دینی را برگزار می‌کند.

«همسایه» به معنای «نوع است».

«صبا یوت» یعنی لشکرها.

«مَقْدِس» یعنی معبد.

«هَلَلُ یاه» یعنی «یهوه را تسبیح کنید»؛ («یاه» مخفف «یهوه» است).

«سیلاه» واژه‌ای است ناشناخته که با الحان موسیقی ارتباط دارد.

«آمین» (در زبان عبری به معنای «چنین باد») در پایان برخی از رساله‌ها

نشانه ختم آن رساله است.

و سر انجم، واژه «عَدَن» که در زبان عبری به معنای «حوش» است، از

این فقره تورات گرفته شده است:

و خداوند خدا باغی در عَدَن به طرف مشرق غرس نمود و آن

آدم را که سرشته بود، در آنجا گذاشت (سفر پیدایش ۲: ۸).

۱. ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ﴾ (مائده: ۱۸).

اعتذار

آثار هنری و کتب و مقالاتی که انسان‌ها پدید می‌آورند، کاستی‌هایی دارند که پدید آورندگانشان بیش و پیش از دیگران از آنها آگاه می‌شوند. آن کاستی‌ها زائده محدودیت علمی و سهو و نسیان و غفلت و تعصب و پیش‌داوری صاحبان آثار است و این امر گاهی موجب پشیمانی و اندوه آنان می‌شود. دانشمند ادیب و دبیر توانا عبدالرحیم بیسانی افسوس خوردن مؤلفان از وجود آن کاستی‌ها در آثارشان را این گونه بیان کرده است:

أَتَى رَأَيْتُ أَنَّهُ لَا يَكْتَبُ إِنْسَانُ كِتَابًا فِي يَوْمِهِ إِلَّا قَالَ فِي غَدِهِ:
 «لَوْ أَنَّ هَذَا لَكَانَ أَحْسَنَ؛ وَلَوْ زَيْدٌ [هَذَا] لَكَانَ يَسْتَحْسِنُ؛ وَلَوْ
 لَمْ يَكُنْ هَذَا لَكَانَ أَفْضَلَ؛ وَلَوْ تَرَكَ هَذَا لَكَانَ أَجْمَلَ. وَهَذَا مِنْ أَعْظَمِ
 الْعُيُوبِ؛ هُوَ كَيْفَ عَلَى أَسِيلَاءِ النَّقْصِ عَلَى جَمَلَةِ الْبَشَرِ»^۱

متن و ترجمه این کتاب نیز از کاستی‌های مصون نمانده‌اند و اگر بنا بود بدون آنها منتشر شوند، هرگز منتشر نمی‌شدند. اما اکنون که این ترجمه - به لطف و احسان خدای مهربان - به صورت قابل قبولی آماده انتشار است، من پیشاپیش برای کاستی‌های آن از خوانندگان بر رکوار پوزش می‌طلبم و شاکرانه پیشانی عبودیت بر آستان ربوبی می‌سایم ر می‌گویم:

﴿فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

﴿أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾

﴿تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾

۱. حاجی خلیفه می‌گوید که این سخن در پیامی از عبدالرحیم بیسانی (م. ۵۹۶) خطاب به عماد اصفهانی (م. ۵۹۷) آمده است (کشف الظنون، مقدمه، باب اول، فصل ۴). ولی مامی‌بینیم که مؤلفان بعدی آن سخن را اشتباهاً به خود عماد اصفهانی نسبت داده‌اند.

قدردانی و سپاس

این کتاب در زمانی منتشر می‌شود که کشور عزیز ما ایران دوران رشد و پیشرفت و شکوفایی خود را می‌گذراند؛ به گونه‌ای که قاطعانه می‌توان گفت مجاهدت‌های مخلصانه حضرت امام خمینی (رحمة الله علیه)، شهیدان، جانبازان، آزادگان، ایثارگران و آحاد ملت، علاوه بر برکات معنوی همیشگی، ثمرات مادی خود را به ملت بزرگ و آزاده ایران تقدیم می‌کند.

با نذر بهر به درودها بر آن عزیزان و دعا برای دوام سلامت و طول عمر رهبر معظم جمهور اسلامی ایران، حضرت آیت الله سید علی خامنه‌ای (مد ظله)، از حکیم الانبیا حضرت آیت الله محمد تقی مصباح یزدی (دامت برکاته) که در طول ۵۰ سال مطالبات اسلامی - ادیانی من، همواره مشوقم بوده‌اند و بی‌دریغ از من حمایت مادی و معنوی کردند، بی‌نهایت سپاسگزارم و پاداش محبت‌های آن جناب را از درگاه خدای مهربان خواستارم.

همچنین از حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج سید ابوالحسن نواب ریاست محترم دانشگاه ادیان و مذاهب، جناب آقای دکتر محمد جاودان (معاون محترم پژوهشی دانشگاه)، جناب آقای دکتر احمد رضا مفتاح (ریاست محترم دانشکده ادیان)، جناب آقای دکتر محمد حسینی (مدیر محترم انتشارات دانشگاه)، جناب آقای علی مصدق، جناب آقای شهرام بردبار و همکاران محترمشان در انتشارات دانشگاه صمیمانه تشکر می‌نم.

و از همسر مهربانم سرکار خانم مریم نظری که برای پی‌گیری کارهای علمی اینجانب محیط آرامی را آماده کرده است، بسیار متشکرم.

قم - نوروز ۱۳۹۶

حسین توفیقی

عضو هیأت علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)